

Souhrnná výkonnost ekonomiky

- **Posílení pozice ČR v rámci EU 27** Růst HDP za rok 2008 reálně o 3,2 % byl rychlejší než v západoevropských státech, kde došlo ke značnému ekonomickému útlumu i než v seskupení států EU 27 (o 2,3 p. b.). Ekonomická pozice ČR ve vztahu k EU se dále zlepšila. Podle předběžných odhadů ČSÚ HDP ČR na 1 obyvatele v PPS za rok 2008 dosáhl 82 % úrovně států EU 27.
 - **Změna odvětvové struktury HPH** Hrubá přidaná hodnota (dále jen HPH) v běžných cenách 3 318,6 mld. Kč byla meziročně větší o 136,8 mld. Kč, když rozhodujícím pozitivně působícím faktorem byl pokles náročnosti HPH na spotřebovaný meziprodukt. Na uvedený přírůstek HPH měl výrazně převyšující vliv růst fyzického objemu. Odvětvová struktura HPH se dosti změnila; podíl průmyslu byl nižší než před rokem a podíl obchodu, pohostinství a dopravy vzrostl.
 - **Zrychlení růstu HPH v obchodě a opravách motorových vozidel** HPH se zvýšila meziročně reálně o 3,6 %; nejvíce rostla v 1. čtvrtletí (o 4,9 %) a nejméně ve 4. čtvrtletí (o 0,5 %). Největší vliv na celkový růst HPH mělo seskupení odvětví obchodu, pohostinství a dopravy (1,9 p. b.), jejíž objem se zvýšil o 7,6 % a následoval průmysl (1,7 p. b.), jehož objem se zvýšil o 5,4 % především díky odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody. Výrazně rostla HPH v primárním sektoru (o 16,6 %) zejména zásluhou zemědělství. Ve stavebnictví a ostatních službách došlo k poklesu HPH.
 - **Zvýšil se vliv produktivity práce na růstu HPH** Produktivita práce měřená HPH ve stálých cenách na 1 pracovníka se zvýšila meziročně o 2,4 %. Růst produktivity práce se podílel na zvýšení HPH 67,5 %. Vliv produktivity práce na zvýšení HPH meziročně posílil a vliv zaměstnanosti oslabil.
 - **Změna struktury HDP** Struktura HDP se v roce 2008 změnila meziročně ve prospěch výdajů na konečnou spotřebu, jejichž podíl se zvýšil z 68,5 % v roce 2007 na 70,0 % v roce 2008, z toho spotřebitelských výdajů domácností ze 47,3 % na 48,9 %. Podíl výdajů na tvorbu hrubého kapitálu se přitom snížil z 26,5 % na 25,0 %, k čemuž ve větším rozsahu vedla tvorba zásob než výdaje na fixní kapitál. Po relativně vysokém podílu čistého vývozu na HDP v roce 2007 (5,0 %) se v roce 2008 tento podíl udržel, když došlo ke stejnému poklesu poměru celkového vývozu a celkového dovozu k HDP (o 3,4 p. b.).
 - **Zpomalení růstu HDP** HDP se zvýšil za rok 2008 meziročně reálně o 3,2 %, z toho rostl nejvíce v 1. a 2. čtvrtletí (shodně o 4,4 %) a nejméně ve 4. čtvrtletí (pouze o 0,2 %). Výrazně se změnil poměr mezi vývojem HDP a jeho složkami. Výdaje na konečnou spotřebu se zvýšily v roce 2008 meziročně reálně o 2,2 %, jejich vliv na zvýšení HDP dosáhl 1,5 p. b. Poněkud rychleji rostla přitom spotřeba domácností (2,9 %), avšak bylo to značně méně než před rokem (o 2,3 p. b.). Celkové výdaje na tvorbu hrubého kapitálu se snížily reálně o 1,4 %. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu vzrostly reálně o 3,1 % a jejich vliv na zvýšení HDP dosáhl 0,7 p. b. Čistý vývoz přispěl ke zvýšení HDP 2,1 p. b., když kladný vliv vývozu (5,5 p. b.) byl vyšší než záporný vliv dovozu (3,4 p. b.).
 - **Značné zpomalení růstu HDD** V roce 2008 došlo ke znehodnocení české národní práce při zbožových operacích a transakcích na zahraničních trzích. Přineslo obchodní ztrátu z nepříznivého vývoje směnných relací ve výši 55,0 mld. Kč, což ve srovnání se ziskem z příznivých směnných relací 33,9 mld. Kč v roce 2007 představuje značnou změnu. Zatímco v roce 2007 se meziročně HDP zvýšil reálně o 6,0 %, tak HDD vzrostl více (reálně o 7,0 %), tak v roce 2008 vzrostl HDP reálně o 3,2 % a HDD podstatně méně (reálně o 1,7 %).
 - **Krytí domácí poptávky domácí nabídkou se zvýšilo** Struktura úhrnné poptávky a nabídky se dále změnila v neprospěch vnějšího sektoru, což byla zcela jiná tendence než v roce 2007. Podíl vnější poptávky a vnější nabídky na úhrnné poptávce a nabídce se snížil na 45,0 %, resp. na 42,1 %. Nepatrně větší změna na poptávkové než na nabídkové straně vedla k tomu, že krytí vnější nabídky vnější poptávkou se zvýšilo o 0,3 p. b. na 107,0 %. Domácí efektivní nabídka převyšila domácí realizovanou poptávku o 5,3 % což bylo méně než před rokem.
-

- Podstatně větší růst domácí nabídky než domácí poptávky** Úhrnná poptávka i nabídka se v roce 2008 zvýšily meziročně reálně o 4,5 % a rostly pomaleji než v roce 2007. Na zpomalení růstu úhrnné poptávky i nabídky měly větší vliv vnější ekonomické vztahy než transakce na domácím trhu. Domácí realizovaná poptávka se zvýšila reálně pouze o 2,5 %; její příspěvek k růstu úhrnné poptávky 1,3 p. b. byl značně nižší než v roce 2007. Zvýšení vnější poptávky o 6,9 % mělo na růst úhrnné poptávky vliv 3,2 p. b. Domácí efektivní nabídka se zvýšila relativně značně (o 4,4 %) především vlivem snížené tvorby zásob a přispěla k růstu úhrnu nabídky 2,5 p. b. Zbývajících 2,0 p. b. příspěvku k růstu úhrnné nabídky připadlo na vnější nabídku, která se zvýšila o 4,6 %.
- Pokles hrubých národních úspor** Hodnota hrubého disponibilního národního důchodu (dále jen HDND) 3 406,8 mld. Kč za rok 2008 byla meziročně větší o 165,1 mld. Kč a nižší o 299,1 mld. Kč než HDP, což představuje odliv čistých plateb výrobním faktorům do zahraničí. Byl to výsledek meziročního zvýšení prvotních důchodů nerezidentům a snížení prvotních důchodů od nerezidentů. Téměř stejný růst HDP jako HDND při značném hodnotovém přírůstku výdajů na konečnou spotřebu vedl k poklesu hrubých národních úspor (dále jen HNÚ). Míra úspor (23,9 %) byla nižší než před rokem (o 1,6 p. b.) a nižší než míra investic (o 3,3 p. b.). Výdaje na tvorbu hrubého kapitálu převýšily HNÚ o značných 14,0 % (před rokem o 13,4 %) a míra financování kapitálových výdajů z vnějších zdrojů se zvýšila z 11,8 % v roce 2007 na 12,3 % v roce 2008.